

INFORME HERÀLDIC

Núm.: 933bis

Municipi de: SANT POL DE MAR

Any: 2018

INFORME HERÀLDIC SOBRE L'ESCUT DEL MUNICIPI DE SANT POL DE MAR

L'Ajuntament del poble de Sant Pol de Mar (el Maresme) desitja l'ús oficial d'armes municipals que el distingeixi i el diferenciï dels altres consells comarcals i municipis del Principat, d'acord amb la legislació vigent i la normativa heràldica.

L'esmentat Ajuntament, en Sessió de 29 d'octubre d'enguany, va acordar iniciar expedient per oficialitzar el seu escut municipal i sol·licitar assistència tècnica. La sol·licitud fou tramesa el dia 30 següent.

Consideracions generals

En relació amb els escuts municipals, la legislació vigent (Decret 139/2007, de 26 de juny sobre els Símbols dels Ens Locals de Catalunya) i la normativa heràldica disposen, entre altres coses:

- 1.- Els elements de l'escut han de fonamentar-se en fets històrics o accidents geogràfics, en característiques pròpies i distintives de l'ens local, o en el seu nom.
- 2.- Les característiques pròpies i distintives de cada ens local han de reunir algun d'aquests tres requisits: **originalitat, exclusivitat, o magnitud**, per tal de poder-se inserir dins l'escut, principalment als escuts comarcals, que hauran d'ésser molt definitòries.
- 3.- En principi, i sempre que sigui correcte, un escut o senyal primitiu, tindrà preferència sobre el més modern.
- 4.- Cal tenir en compte que, al llarg dels segles, els ajuntaments han fet servir diferents segells (la gran majoria de municipis) o escuts (poques vegades i generalment els més grans) i que el fet que, en l'actualitat o durant un cert temps, se n'usi un, això no pressuposa que sigui correcte històricament o heràldica.
- 5.- Només poden incorporar el senyal dels Quatre Pals a l'escut propi aquells municipis que hi tenen dret històric, o sigui, pel fet d'haver-lo obtingut per concessió reial, o pel fet d'haver estat ciutat o vila amb vot a Corts pel Braç Reial o Popular, o per haver estat, almenys des del segle XVII, ininterrompudament, sota la jurisdicció reial.
- 6.- Essent els escuts comarcals una novetat a Catalunya, no hi ha cap raó històrica perquè hi figuri l' antic senyal reial -ara nacional- dels Quatre Pals. D'altra banda, els esmalts de Catalunya ja figuren, com és dit a la Consideració 21, a la bordura. I seria il·lògic que a unes comarques hi figurés i a d'altres no, puix que totes són catalanes i pertanyen a Catalunya.

7.- L'escut ha d'ésser el més senzill i simple possible; només amb les figures que siguin imprescindibles (una peça o una figura és millor que dues; també és acceptable una peça i una figura), evitant, principalment als escuts comarcals, les particions.

8.- Les particions dins un escut cívic només podran ésser emprades en aquells municipis amb denominació composta de noms d'antics termes municipals que li hagin estat agregats, o per assenyalar una antiga jurisdicció (reial, baronial, eclesiàstica, cívica, o corporativa) sobre la localitat, si aquesta venia fent-ne un ús heràldic o sigil·logràfic.

9.- El senyal municipal ocuparà el lloc preferent a l'escut, respecte d'altres senyals que hi puguin figurar, inclòs el reial dels Quatre Pals, a excepció feta del cas en què aquest li hagués estat expressament concedit que, aleshores, serà blasonat en un cap de concessió. El senyal principal –que generalment és el propi del municipi– tindrà un volum més gran que els altres senyals.

10.- Cal respectar la llei dels esmalts, que prohibeix emprar metall sobre metall i color sobre color, tenint en compte, però, que els folres, alguns esmalts, els sembrats, i algunes peces ressaltades són neutres.

11.- Els esmalts, quan no són acolorits, es representen gràficament per un sistema internacional, establert el 1638, a base de punts i de ratlles en diferents direccions: l'or, per un puntejat molt espès; l'argent, per l'absència de traços; el gules, per un ratllat molt fi vertical; l'atzur, per un ratllat molt fi horitzontal; el sinople, per un ratllat molt fi diagonal que va del cantó dret del cap al sinistre de la punta; el sable, per un quadriculat molt fi; el porpra, per un ratllat molt fi diagonal que va del cantó sinistre del cap al dret de la punta.; i l'ataronjat, per un ratllat molt fi horitzontal simultaniejat amb un altre de diagonal que va del cantó sinistre del cap al dret de la punta.

12.- Les tonalitats cromàtiques dels esmalts heràldics, d'acord amb el sistema internacional de colors *Pantone by Letraset*, són les següents: or: 871 U; groc: ProcessYellow U; argent: 877 U; blanc: blanc; gules: *Super Warm Red U*; atzur: 298 U; sinople: 375 U; sable: *Extra Black U*; porpra: 244; ataronjat: *Orange 021*. L'or i l'argent es representen en els escuts pel daurat o el groc, i per l'argentat o el blanc, respectivament, sense que puguin usar-se en un mateix escut el daurat i el groc, per representar l'or; o l'argentat i el blanc, per representar l'argent. A més, cal tenir en compte que si en un escut s'empra el daurat per representar l'or, ha d'usar-se l'argentat per representar l'argent, si és que n'hi ha, de la mateixa manera que si s'empra el groc per representar l'or, cal també usar el blanc per representar l'argent, si n'hi ha.

13.- Els mobles o càrregues s'han de representar sempre d'acord amb la normativa heràldica; mai al natural, tant pel que fa al dibuix –que ha d'ésser lineal, pla, estilitzat i sense perspectives ni ombres–, com pel que fa a l'acoloriment; i han d'ocupar el màxim d'espai dins el camper, sense tocar-ne les vores ni tocar-se entre ells (a excepció dels casos permesos pel blasonament, com, per exemple: ressaltat, somat, sostingut).

14.- Els mobles i les figures no s'han de representar –llevat de casos molt excepcionals– terrassats, i per això mateix, les plantes van arrencades, o sigui, mostrant les arrels.

15.- Les figures heràldiques sempre tenen un significat simbòlic i, per això, hi ha, principalment en les que representen edificis reals (castell, torre, palau, domus, etc.), uns models estàndard que, en cada cas, representen simbòlicament l'original.

16.- Tret de casos excepcionals, que confirmen la regla, mai no es representaran, dins el camper, figures humanes senceres, ni paraules, lletres o números. Per aquesta raó les imatges de sants i santes, generalment procedents dels segells parroquials, seran substituïts per llurs atributs o símbols.

17.-Els senyals parlants en un escut cívic, gairebé sempre i a tota Europa, fan referència a una etimologia popular, no a una de científica.

18.- La posició ordinària i correcta de les figures dins un camper és que mirin a la dreta o s'hi dirigeixin. L'excepció ha d'ésser molt justificada.

19.- La forma pròpia dels escuts cívics a Catalunya és la caironada.

20.- El timbre indica la categoria del municipi i aquesta és la seva funció: si es tracta d'un poble, d'una vila o d'una ciutat el timbre és la corona mural, que fa referència a la muralla que generalment protegia la localitat de l'enemic. Quan un municipi havia estat centre o capital d'una baronia, d'un vescomtat, d'un comtat, d'un marquesat, d'un ducat, d'un principat, o d'un regne, el timbre és la corona corresponent a aquella categoria. Les baronies eclesiàstiques es distingeixen per portar un bàcul acoblat en pal darrera l'escut. Per tant, **l'escut sempre ha d'anar timbrat amb la corona corresponent** per diferenciar-se de les entitats municipals descentralitzades.

21.- Les Entitats Municipals Descentralitzades es distingeixen dels municipis pel fet de no portar timbre.

22.- Segons el que disposa l'Article 30.4 del Decret "Quan un municipi amb escut timbrat de corona mural modifiqui el seu tractament per raó del nombre d'habitants, d'acord amb el que disposa l'article 34 del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, la corona corresponent substituirà l'anterior sense cap altre tràmit que la seva anotació en el Registre d'ens locals de Catalunya".

23.- La brisura que distingeix -juntament amb el timbre- un escut comarcal d'un de municipal és la bordura componada amb els esmalts de Catalunya: or i gules (8 punts d'or i 8 de gules), i la que distingeix un escut provincial -també juntament amb el timbre- és la bordura quarterada d'or i de gules.

24.- El timbre (corona) no s'ha d'encasquetar a l'escut. La cimera -quan n'hi ha una- forma part del timbre i pot anar damunt la corona o sortir d'ella.

25.- Les corones sempre són, bàsicament, d'or.

26.- L'acompanyament, o ornaments externs d'un escut (cartutxos, branques o palmes, sostenidors, etc.) no seran blasonats en la Resolució que l'oficialitza. L'ens local és lliure d'emprar els que vulgui.

27.- El segell d'un ens local portarà sempre incorporat el seu escut.

28.- En un mateix país no hi pot haver dos escuts cívics iguals.

29.- Cal tenir en compte que l'Heràldica, a més d'ésser una ciència, és també un art. Això vol dir que les càrregues de l'escut, mentre compleixin els requisits heràldics, són de lliure interpretació dels artistes. **El que s'aprova i el que s'oficialitza és el blasonament (descripció), no un dibuix concret.** Aquest dibuix, mentre s'hi ceneixi, pot anar variant en el decurs dels anys. Cal tenir en compte, però, que l'heràldica catalana té unes figures o mobles que li són propis i que cal mantenir per preservar aquest patrimoni (torre, domus, castell, palau, mont floronat, roc, pont absis, etc.)

30.- En la documentació de tràmit administratiu, mobiliari urbà, i elements o objectes més informals, menys solemnes, sumptuosos o protocol·laris, els ens locals poden fer servir representacions de l'escut amb un disseny més simplificat, estilitzat o esquemàtic.

31.- El projecte, memòria o informe d'un escut cívic, per tal d'ésser reglamentari, ha d'ésser elaborat per un **especialista en la matèria.**

32.- Els municipis que no tinguin escut oficialitzat la llei els autoritza a emprar l'escut estatal o el distintiu de la Generalitat, i quan aquesta denegui la inscripció d'un escut al Registre de Símbols, l'ens local només podrà fer ús del de la Generalitat, com diu la Sentència de 26.7.2002 del TSJC.

33.- L'ús de l'escut cívic és propi i exclusiu de l'ens local corresponent. Tanmateix, l'ens pot concedir autorització per usar-lo a entitats particulars en dos casos: com a distinció d'honor, atorgada per mèrits, i amb l'obligació de fer-la constar, o mitjançant l'abonament d'una taxa que beneficiï econòmicament l'ens.

Antecedents

Consultades les fonts al meu abast, he aplegat les següents referències heràldico-sigil·logràfiques del poble de Sant Pol de Mar:

A.- Almenys entre 1765 i 1809, l'Ajuntament emprava un segell rodó amb un cor i dins seu les lletres SPOL posades en creu (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció sigil·logràfica Catalana*; Biblioteca-arxiu del palau de Peralada: *Col·lecció de Segells dels Ajuntaments de la Província de Girona*; Ferran de Sagarra: *Sigil·lografia Catalana*, Vol II, nº 1533)

B.- Almenys entre 1810-1846, l'Ajuntament també usà un segell rodó amb el nom SPOL posat de la mateixa manera, en creu (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció sigil·logràfica Catalana*, *Col·lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya* i *Col·lecció de Documents amb Segell Municipal*).

C.- Almenys entre 1850-1915, l'Ajuntament emprà un segell ovalat horitzontal amb la imatge del patró local, sant Jaume a cavall (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció sigil·logràfica Catalana* i *Col·lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya*; Francesc Carreras Candi: *Geografia general de Catalunya*; *Archivo Histórico Nacional*, Madrid, *Sección de Sigilografía*).

D.- Almenys el 1849, l'Ajuntament també usà un segell ovalat amb una palma i una espasa passades en aspa (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció sigil·logràfica Catalana i Col·lecció de Documents amb Segell Municipal*).

E.- El 1968, Manuel Bassa i Armengol, al seu llibre, *Els escuts heràldics dels pobles de Catalunya*, inventà per al poble un escut truncat: 1r, les lletres St. Pol, de sable, en dos rengles; 2n d'or, 4 pals de gules.

F.- Actualment, i almenys des del 1980, l'Ajuntament usa un escut caironat truncat: 1r d'argent, una espasa d'atzur guarnida de gules i un bordó de pelegrí d'or amb la carbasseta d'ataronjat, passats en sautor i ressaltant, al damunt, una petxina d'ataronjat; 2n d'or, quatre pals de gules; el peu, d'atzur amb tres faixes ondades d'argent. No porta timbre.

Consideracions particulars

A.- Almenys fins al segle XX, l'Ajuntament mai no tingué escut oficial i el senyal que podríem considerar com tradicional, i que apareix en els segells, seria el del patró sant Jaume, representat amb els seus atributs de l'espasa i el bordó de pelegrí. Penso que cal mantenir-los en la mateixa disposició que actualment, però, tenint en compte la llei heràldica dels esmalts. L'espasa cal que sigui de metall i no de color.

B.- Penso també, que cal que el camper sigui d'un color (porpra, sable, gules o sinople), el que prefereixi el poble. Aleshores, el peu caldrà que sigui d'argent, amb faixes ondades d'atzur, per representar el mar.

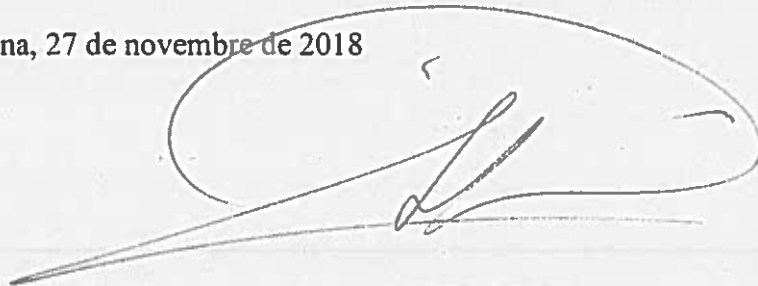
Proposta

Per tot això, i tenint en compte els antecedents i les Consideracions generals abans esmentades crec que l'escut d'armes del poble de Sant Pol de Mar, podria ésser organitzat i blasonat de la manera següent:

A R M E S

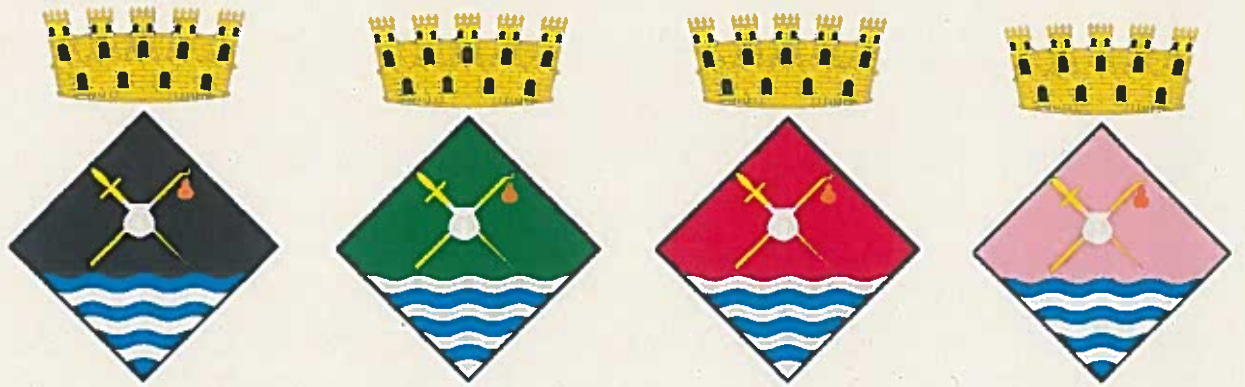
Escut caironat: de porpra (o sable, o sinople o gules), amb una espasa revessada d'or i un bordó de pelegrí d'or, amb la carbasseta de pelegrí d'ataronjat, passats en sautor, i ressaltats d'una petxina d'argent; el peu d'argent amb tres faixes ondades d'atzur (quan el camper és de gules o de sinople) o el peu d'atzur amb tres faixes ondades d'argent (quan el camper és de sable o de porpra). Per timbre la corona mural de poble.

Barcelona, 27 de novembre de 2018

Armand de Fluvià i Escorsa
conseller heràldic
assessor d'Heràldica i Genealogia de Catalunya

SANT POL DE MAR

PROCEDIMENT PER A L'ADOPCIÓ, REHABILITACIÓ, MODIFICACIÓ O CANVI DE L'ESCUT I DE LA BANDERA

Decret 139/2007, de 26 de juny, pel qual es regulen la denominació i els símbols d'ens locals de Catalunya

Ens local

Direcció General d'Administració Local

